

נישואין

מקור גזרת הזמדה ועתידה

שאלה: מה המקור לאיסור הזמדה זמדה בקהילה וכיצד להתייחס אליו בארץ?

מבוא:

על פי המנהג האתיופי, הגבר לא פונה בעצמו לאישה ומציע לה חברות שתוביל בסוף לנישואין. אם יעשה כן ייחשד בשידול לזנות ולא ייענה בשום אופן. היוזמה לשידוכין מגיעה מהורי החתן. הורי הכלה ממתינים להצעות. כאשר זוג הורים חושבים שהגיע זמנו של בנם להקים בית הם מתחילים להתייעץ עם קרובי משפחה, ולברר אילו בנות מתאימות לו. המשפחה בדרך כלל נרתמת לחיפוש. כאשר מוצאים בת שהגיעה לפרקה מתחילים לברר מספר דברים. בראש ובראשונה מבררים שהיא אינה קרובת משפחה, שכן באתיופיה אסור להתחתן עם קרובי משפחה עד שבעה דורות אחורה מכל צד שהוא. שלילת קרבת משפחה של שבעה דורות בין משפחות החתן והכלה היא תנאי ראשון לפתיחה בתהליך השידוכין. נישואין בין קרובי משפחה הם 'נישואי זמדה'. לדוגמה, אם סבא או סבתא רבה של סב החתן היה אח של סבא או סבתא רבה של סב הכלה, נחשב הדבר לנישואי אח ואחות; שעליהם נאמר בויקרא כ, יז: 'וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אָחִיתוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְהָיָה תִּרְאָה אֶת עֶרְוָתוֹ חֲסֵד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְנֵי עַמָּם עֲרֹת אָחִיתוֹ גִּלָּה עֲוֹנוֹ יִשָּׂא'. עץ המשפחה לדורותיה, נשמר אך ורק בזכרונם של זקני המשפחה ולא הועלה על הכתב, כדרכה של התורה שבעל פה במסורת ביתא ישראל. הקפדה על העדר קרבה משפחתית של אח ואחות, שבעה דורות לאחור, מכבידה מאוד על מלאכת המזווג זיווגים, שגם היא כידוע קשה כקריעת ים סוף.

להלן סיפור הממחיש את הקושי:

חברה קרובה של אשתי היא יוצאת אתיופיה. היא כבר לא צעירה וזה כבר כמה שנים שהיא מחפשת בן זוג כדי להקים איתו בית נאמן בישראל. היא בחורה יראת שמיים, שומרת מצוות וגם המסורת המשפחתית והקהילתית חשובה לה מאוד. יעיד על כך מקרה שסיפרה לנו שקשר שהחל להתפתח בצורה רצינית נפסק על ידיה כי היא שאלה את הוריה עליו והם גילו קרבה משפחתית רחוקה.

לפני כשנה היא נכנסה שוב לקשר עם בחור וכמו במקרה הקודם הם רצו לחסוך את עגמת הנפש ולכן גם כאן דאגו לשאול את הוריהם האם קיימת קרבה משפחתית בעייתית כבר בשלב מוקדם מאוד של הקשר. לשמחתם אמרו ההורים שאין בעיה והקשר התפתח וצמח בצורה טובה מאוד. אך אחרי כמעט שנה ביחד, כשכבר גמלה בליבם ההחלטה להתחתן, גילה לפתע אחד ההורים שבעצם כן קיים קשר מדור 4 או 15! כתוצאה מכך, מתנגד אחד ההורים לחתונה. כרגע נמצאים שניהם במצב שבו הם תלויים באוויר- מחד הם חוששים מאוד לפגוע באותו הורה (ובמסורת שבשמה הוא מתנגד) ומאידך הם שומרים על הזוגיות החזקה שבנו יחד, זוגיות שלא יכולה להגיע למימושה כדת משה וישראל.

מה המקור לאיסור הזמדה בקהילה וכיצד להתייחס אליו בארץ?

העמדות:

1. **מנהג כת קומראן:** מקור איסור הזמדה הינו החמרה קיצונית על מנהג כת קומראן שהשוותה בין איסור נישואי אייחנות לנישואי דודה. קיים השפעה הדדית בין מסורת קומראן למסורת העדה. (יוסי זיו)
 2. **משנת חסידים קדומה:** הרב יואל בן נון מדגיש שאין הפרייה הדדית בין כת קומראן למסורת ביתא ישראל, אלא משנת חסידים קדומה היא שהשפיעה על שניהם ויצרה את הדמיון.
 3. **גזרה עצמאית:** איסור הזמדה הינו גזרה מאוחרת עצמאית לקהילה, עקב רדיפות הנוצרים. רדיפות שפזרו את הקהילה וגרמו לפחד שהתפזרותם תגרום לטשטוש אילני יוחסין ונישואי עריות בתוך המשפחה ללא כוונה, ולכן תוקן בדיקה קפדנית.
 4. **מנהג הגויים:** גם הגויים באתיופיה נוהגים באיסור זה שאולי השפיע על או הושפע מן הקהילה היהודית (יאסו דג'ן)
 5. בארץ ישנם משפחות המקילים לבדיקת 5 דורות בלבד אך אין זוגות שמתחננים בדור 2-3.
- לזוג המפר את הזמדה יכולה להיות השלכות קשות מאוד. מומלץ לנסות להיעזר בדרכים עקיפות כדי לשכנע או להעלים את הנושא אך **בכל מקרה חובה לשמור על כבוד ההורה / הסב.**

הדיון

עמדה 1: יוסי זיו: מקור מנהג הזמד הינו החמרה קיצונית על הלכת קומראן האוסרת

נישואי אחיינית

במקרא מקובלים מאוד נישואין בין קרובי משפחה שאינם בגדר עריות. נחור נושא לאישה את מלכה שהיא בת הרן אחיו, ככתוב בבראשית יא, כט: 'וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אִשְׁתֹּ אַבְרָם שָׂרִי וְשֵׁם אִשְׁתֹּ נָחֹר מְלֵכָה בַת הָרָן אֲבִי מְלֵכָה וְאַבְי יִסְכָּה'. לדעת חז"ל (בבלי, סנהדרין סט ע"ב) גם שרי אשת אברהם היא יסכה בת הרן אחי אברהם. כך גם יצחק נושא לאישה את רבקה, על אף שאביו (אברהם) הוא אחיו של סבא של רבקה (נחור). הכתוב מעיד במדבר לו, יא: 'וַתֵּהֵינָה מַחְלָה תִרְצָה וְסָגְלָה וּמְלָכָה וְנָעָה בְּנוֹת צֶלְפָּחֵד לְבָנֵי דִדְיָהן לְנָשִׁים'; מרדכי אומן את הדסה היא אסתר ולוקח אותה לבת ורבותינו פירשו לאישה. כללו של דבר אין בתנ"ך כל התנגדות לנישואי דוד ואחיינית או בין בני דודים.

גם בספרים החיצוניים נמשכת מגמה זהה. טוביה מצווה את בנו (ד, יב): השמר בני מכל זנונים וראשית דבר תיקח לך אישה מזרע אבותיך, אל תיקח אישה נכריה אשר לא משבט אביך היא כי בני נביאים אנחנו, זכור נא בני כי נח אברהם יצחק ויעקב אבותינו מעולם נשאו כולם נשים מקרב אחיהם ויבורכו בילדיהם וזרעם ירש ארץ. בפנינו המלצה חמה לנישואין בתוך המשפחה מלון בתקדים מחייב של אבות האומה. עדות על נישואיו של נח מופיעה בספר היובלים (ד, לג): 'וביובל החמשה ועשרים לקח לו נח אשה ושמה אמצרה בת רקעיאל בת אחותו לו לאשה'.

בניגוד מוחלט לעידוד העקבי לנישואין בתוך המשפחה, עומדים ממצאי מגילות מדבר יהודה. מחבר מגילת המקדש אינו מבחין בין נישואי איש לדודתו ונישואי אחיינית. לראשון היא קורא זימה, כלומר זנות, ולשני תועבה. לקראת סוף המגילה בטור סו שורות 14-17 מוצאים אנו: 'לוא יקח איש את אחות אביו או את אחות אמו כי זמה היא. לוא יקח איש את בת אחיו או את בת אחותו כי תועבה היא'. וכן בשריד שנמצא במערה מס' 4 בקומראן. 4Q251 (קטע 17): 'לא יקח איש את בת אחיו ואת בת אחותו. אל יגל איש את ערות אחות אביו ואחות אמו.

ואשה לא תהיה לאחי אביה ולאחי אמה'. המחבר פותח ומסיים באיסור נישואי אחיינית ובתווך איסור נישואי דודה. הזיקה ההדוקה בין נישואי אחיינית לנישואי דודה מתפרשת היטב במגילת ברית דמשק עמוד ה שורות 7-11: 'ולוקחים איש את בת אחיו ואת בת אחותו, ומשה אמר: אל אחות אמך לא תקרב - שאר אמך היא. ומשפט העריות לזכרים הוא כתוב - וכהם הנשים, ואם תגלה בת האח את ערות אחי אביה - והיא שאר'. מחבר המגילה מאשים את המתנגדים לשיטתו (כנראה הפרושים, שהם אבותיהם הרעיוניים של חז"ל) בטענה קשה האחזה היטב בפשט הכתוב. קשר הדם שבין הדוד לאחיינית אינו שונה מקשר הדם שבין איש לדודתו. מדוע אחות אב אסורה ובת אח מותרת? לטענת מחבר מגילת ברית דמשק התורה התנסחה בלשון זכר (כמקובל בשפה העברית עד היום) אך כוונתה הן לזכר והן

לנקבה. הפסוקים בויקרא יח, יב-יד: 'עֲרֹת אֲחֹת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה שְׂאֵר אָבִיךָ הוּא. עֲרֹת אֲחֹת אִמֶּךָ לֹא תִגְלֶה כִּי שְׂאֵר אִמֶּךָ הוּא. עֲרֹת אֲחִי אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה אֶל אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרַב דִּדְתָּךְ הוּא', עוסקים בנישואי איש לדודתו אך כוחם יפה לאסור גם נישואי דוד ואחיינית.

דומה שחז"ל הכירו את ההחמרה הקומראנית וצמצמו אותה באמצעות הכלל הידוע: 'כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט'. כלומר מה שהתורה אסרה במפורש אלו נישואי דודה ואין להסיק מאיסור דודה וליצור איסור חדש, שלא מופיע בתורה – איסור נישואי אחיינית (ראו בהרחבה ספרא אחרי מות פרשה ט, ובספרם של כנה ורמן ואהרן שמש **לגלות נסתרות**, עמ' 172).

מגוון מקורות בספרות חז"ל מלמד שנישואי אחיינית נתפסו כמעשה מקובל, חיובי ומומלץ. משנה נדרים ט, י: 'ומעשה באחד שנדר מבת אחותו הנייה, והכניסוה לבית רבי ישמעאל וייפוה, אמר לו רבי ישמעאל בני לזו נדרת, אמר לו לאו, והתירו רבי ישמעאל, באותה שעה בכה רבי ישמעאל ואמר בנות ישראל נאות הן אלא שהעניות מנוולתן'. נראה שהייתה צפייה שהבחור ישא את אחייניתו. הבחור מנסה לחמוק מנישואין לאחייניתו באמצעות נדר שאוסר עליו הנאה מבת אחותו. ברור, שאם הוא אסור בהנאתה הם לא יכולים להתחתן. אלא שרבי ישמעאל נחלץ להתיר את הנדר וללמדנו פרק בהלכות יוֹפֵן של בנות ישראל. מהתוספתא במסכת קידושין א, ד משמע, שנישואי אחיינית הם כמעט ברירת המחדל: 'לא ישא אדם אשה עד שתגדל בת אחותו או עד שימצא את ההגון לו'. ומעל הכול ברכת שמיים חמה לנושא את בת אחותו דווקא. בבלי יבמות סב ע"ב: 'האוהב את שכיניו, והמקרב את קרוביו, והנושא את בת אחותו, והמלוה סלע לעני בשעת דחקו, עליו הכתוב אומר (ישעיהו נח): וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם ... אֶז תִּקְרָא וְהָיָה יְעָנָה תִּשָּׁע וַיֹּאמֶר הִנְנִי'. המגוון הרחב של ההמלצות מלמד, שחז"ל כנראה הכירו את הנמנעים מלשאת אחיינית ובקשו להוציא מליבם.

יתכן, שהמסורת ההלכתית של ביתא ישראל, הושפעה מההלכה הקומראנית ובחרה להרחיב ולהעצים את איסוריה. כדרכה בנושאים רבים, בחרה ההלכה האתיופית להחמיר עד קצה גבול היכולת. נציין מספר דוגמאות להחמרות קיצוניות: שבת אינה נדחית אף לא בפני פיקוח נפש, אין דוחים ברית מילה גם כשיש חשש לחיי הנימול, כל מאכל שהחמיץ אסור בפסח מדין חמץ ולא רק שאור, נידות ויולדות יוצאות מחוץ למחנה, נערה שזנתה לא תוכל להינשא בתוך העדה.

על בסיס היכרות עם אופיה של ההלכה האתיופית, הנחה מסתברת היא שהאיסור הקומראני לשאת אחיינית הורחב עד מאוד, וכלל איסור נישואין בכל קרבה של אח ואחות עד דור שביעי לאחר.

בימינו מתמודדים רבים מצעירי העדה עם התנגדות של הוריהם לקשרים זוגיים שנוצרו. בדרך כלל ההורים מתוודעים אל הקשר הזוגי של בנם או בתם בשלב שהקשר כבר רציני. או אז ההורים וקרובי המשפחה המבוגרים פותחים בסדרה של בדיקות לקרבת משפחה בין בני

הזוג. מתח בין דורי ודמעות רבות מלווים סוגייה זו. התנגדות הורים לחתונה אינה דבר של מה בכך. יש שמסתפקים בהיעדר קרבה משפחת "רק" חמישה דורות לאחור, העיקר שבסוף מתחתנים.

תמיכה: אדנה דסה

פעם שאלתי את אחד המבוגרים האתיופים בנוגע למנהג זה, והוא סיפר שעבורם, המספר 7 מסמל משמעות של קרבה, וכל מי כלול במעגל זה הוא בגדר "אח" ולכן אסור להתחתן בקרבה שהיא פחות..

עמדה 2: הרב יואל בן נון

מקור הנטייה להחמרה אינה קומראן אלא "משנת חסידים" קדומים שהשפיעו גם על קומראן וגם על ביתא ישראל שיצרו הלכה עצמאית ללא הפרייה הדדית בין קהילת ביתא ישראל וכת קומראן.

לא מצאנו בקומראן חומרה של 7 דורות לאחור, וגם חומרות אחרות של 'ביתא ישראל' לא מוכרות משם. מאידך, אנשי קומראן הנהיגו לוח מועדים אחר ופרשו מירושלים, והיפוכו של דבר ב'ביתא ישראל'. לכן, המקור של מנהגי 'ביתא ישראל' איננו בקומראן, והוא מקור עצמאי של 'חסידות' קדומה, שגם קומראן, האיסיים, וגם אבות אבותיהם של 'ביתא ישראל' ינקו ממנה, אבל בהבדלים משמעותיים.

דוגמה למקור הזה – "ההורג נחשים ועקרבים בשבת אין רוח חסידים נוחה הימנו – ואותן חסידים, אין רוח חכמים נוחה מהן" (שבת קכא ע"ב); צא ולמד 'משנת חסידים' ו'חסידים הראשונים' בענייני תפילה, וגם בהלכת "ימותו כולם" אפילו ב"מחוייב מיתה כשבע בן בכרי" (ירושלמי תרומות סוף פרק ח').

קושיה: הרב שמשון לוינגר

אבל בשתי הדוגמאות האחרונות - 'משנת חסידים' ו'חסידים הראשונים' - רוח חכמים היתה נוחה מהחסידים.

תשובה: הרב יואל בן נון

אמת ויציב - אבל לא כולם הסכימו - ר' יוחנן ור"ש בן לקיש נחלקו במקרה של "הוא והן נהרגין", ועל כל פנים היו פערים גדולים בין החכמים לבין החסידים, וגם בין החסידים לבין עצמם, כאותה משנה על "... יוסי בן יעזר היה חסיד שבכהונה, והיתה מטפחתו [נחשבת טמאה טומאת] מדרס [לאוכלים על טהרת ה] קודש ..." (משנה חגיגה ב', ז).

תמיכה: רונן אחיטוב

ראה ברכות לב ב: מתוך שחסידיהם הם תורתם משתמרת וכו'. נראה כאמירה צינית וביקורתית על המנהג להוציא 9 שעות ביום בתפילה.
יש לא מעט ביקורת כלפי החסידים בכלל, וראו "לא עם הארץ חסיד", כסיסמא הקוראת ללימוד בניגוד לחסידות שבלעדיו.

קושיה: יוסי זיו

אמנם לא מצאנו חומרה של שבעה דורות בקומראן, ואני משער שזו הרחבה מחמירה של ביתא ישראל את איסור אחיינית, שמתועד במגילות קומראן.
לעומת זאת מצאנו זיקות רבות בין ההלכה האתיופית להלכת האיסיים וחוג קומראן, נפרט:

1. הקפדה רבה בשמירת טהרה. סילוק כל הטמאים אל מחוץ למחנה עד טהרתם.
2. שבת נשמרת בקפידה רבה ואינה נדחית מפני כל דבר שבעולם:
 - א. אין נלחמים בשבת גם בפיקוח נפש.
 - ב. אין מלים בשבת.
 - ג. כל טלטול מחוץ לבית נאסר.
 - ד. לא יוצאים לכל דרך בשבת.
 - ה. יחסי אישות אסורים בשבת.
3. עוֹבֵר נחשב לישות עצמאית:
 - א. גורם טומאה.
 - ב. הריגתו נחשבת לרצח.
 - ג. אין לשחוט בהמה מעוברת, שהרי 'אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד'.
4. מכסים כל דם – בהמה, חיה ועוף.
5. ביאה יוצרת זיקה טוטאלית. נערה שאיבדה את בתוליה יכולה להינשא רק לבועל.

כל אלו משותפים לאיסיים, חוג קומראן וביתא ישראל.
אולם, בנושא מרכזי ביותר – לוח השנה – שמרו ביתא ישראל על עקרונות הלוח של חז"ל, ודחו את לוח 364 שנהג בקומראן.
נכון להיום, יש כיוון כללי, אך עדיין אין בידנו להצביע במדויק על קבוצה יהודית קדומה, שמנהגיה הם המקור להלכה האתיופית.
יתכן שימים יגידו, יתכן שלעולם לא נדע, אך אי אפשר להמציא קבוצה בשם 'חסידות קדומה' ולטעון שהם המקור לכולם (איסיים, קומראן, ביתא ישראל).
משלהי בית שני ידועות לנו שלוש קבוצות: פרושים, צדוקים ואיסיים.
כל עוד אין תיעוד על קבוצת 'חסידות קדומה' היא לא יכולה להיות חלק מהדיון.

והנה סיפור:

סטודנט שלי סיפר לי על התמודדות דומה:

היכרות ... החלטה על חתונה ... פגישה עם ההורים ... ואז התגלה שיש קרבה משפחתית בדור חמישי.

אביו התנגד ... החרים ... הודיע שהוא אינו מכיר בנישואין כאלו ולא יגיע לחתונה. הבן השיב לאביו: 'אבא! אני למדתי בישיבה של ארץ ישראל. לפי ההלכה שנהוגה בישראל הנישואין כשרים. עזבנו את אתיופיה כדי לעלות לארץ ישראל, זה כולל גם את קבלת ההלכה של ארץ ישראל'. לבסוף, האב רקד בחתונה והוקמה משפחה לתפארת

תשובה: הרב יואל בן נון

ליוסי זיו אהובי ומיודעי, פורץ דרך המחקר ההיסטורי על עולמה התורני של 'ביתא ישראל', להצלת המסורת המופלאה הזאת על ידי הקלטות המידענים - ועם כל זה יש בינינו גם ויכוחים אחדים וזו דרכו של מחקר רציני ואמיתי - כל הדברים שאני כותב כבר ידועים לך מספרי 'זכור ושמור' -

1. כל הלכות שבת שצינת בצדק, מקורן ב'תאזאזה סנבת' שמופיע גם בפרק נ' של ספר 'היובלים', אולם כבר הוכיחה ל' רביד, שפרק נ' הוא תוספת לספר 'היובלים', ואיננו חלק אורגני מהספר המקורי.
2. עיקרו של ספר 'היובלים' הוא הלוח הפורש מירושלים ומן המקדש בתקופה החשמונאית - למרות ההערצה ל'יובלים' ב'ביתא ישראל', את העיקר הזה הם דחו. לכן, 'היובלים' איננו המקור להלכות שבת של 'ביתא ישראל', אלא הם הגיעו ממקור עצמאי, גם ל'יובלים', וגם ל'תאזאזה סנבת'.
3. החלוקה לשלוש כיתות עיקריות באה בעיקר מכתבי יוסף בן מתתיהו (מימי החורבן), והוא שכתב על האסיים - "והם נוהגים חסידות" (מלחמות היהודים ספר ב' פרק ח', ב).
4. החשמונאים עצמם נקראו 'חסידים' (מקבים-א ב' 42; וראו שם בהערות של אוריאל רפפורט על 'החסידים' הקדומים); ברור שהתגבשות 'החסידים' קדמה למרד החשמונאי.
5. במקורות חז"ל הקדומים (כגון משנת חגיגה פרק ב', ז) נקרא למשל יוסי בן יועזר (מתחילת התקופה החשמונאית, מימי הגזרות והמרד) "חסיד שבכהונה".
6. מכל אלה (ועוד) ברור, שהחסידות הקדומה היא שהשפיעה גם על המרד החשמונאי בהנהגת מתתיהו, שקיבל את ההכרעה להילחם בשבת - גם על אבות אבותיהם של 'ביתא ישראל', שלא הסכימו להילחם בשבת, אבל מעולם לא פרשו מהלוח ומירושלים (ולכן גם זכו לשוב אליה) - וגם על 'היובלים', האסיים ואנשי קומראן (שגם ביניהם היו קבוצות שונות).

אין כאן שום המצאה, אלא מסקנה פשוטה מן המקורות, שמקובלת גם על חוקרים חשובים.

תמיכה: הרב שמשון לוינגר

בדיקה עד ארבעה או חמישה דורות היתה נהוגה גם אצל חז"ל, במקרה של 'משפחה שקרא עליה ערער', כדברי הרמב"ם (איסורי ביאה יט, יז-כ):

'כל המשפחות בחזקת כשרות ומותר לישא מהן לכתחילה... משפחה שקרא עליה ערער, והוא שיעידו שנים שנתערב בהן ממזר או חלל או שיש בהן עבדות - הרי זו ספק. ואם משפחת כהנים היא - לא יישא אישה עד שיבדוק אחריה ארבע אמהות שהן שמונה: אמה ואם אמה ואם אבי אמה ואם אב אמה, וכן הוא בודק על אם אביב ואם אם אביה ואם אבי אביה ואם אם אבי אביה. ואם היתה משפחה זו שקרא עליה ערער ישראלים או לויים - מוסיף לבדוק עוד זוג אחד ונמצא בודק עשר אמהות, שהעירוב בלויים ובישראלים יתרמן הכהנים. ולמה בודק בנשים בלבד? מפני שהאנשים, בכל עת שיריבו זה עם זה יחרף את חברו בפסול שיש בו בייחוסו, ואילו היה שם פסול היה נשמע, אבל הנשים אין מחרפות בייחוסין.'

אולי נהגו 'ביתא ישראל' לבדוק חמישה דורות בכל המשפחות חמישה דורות גם כשלא 'קרא עליהן ערער', אם משום סלסול בייחוסין או כדי שלא לבייש את מי ש'קרא עליו ערער', ומחמישה דורות הוסיפו חלקם (אולי מיוצאי 'בני ברק' שבנחלת דן. יהושע יט, מה:) הידור לשבעה, והרחיבו גם את איסורי 'שניות לעריות' עד דור שביעי.

עמדה 3: הגזרה נולדה באתיופיה על רקע רדיפת הקהילה וחשש שפיזור יגרום לנישואי ערוה בשוגג (סיסאי יהואלשט)

עשיתי רעיון לקיס אדנה(מבית שמש, אביו של הרב יוסף אדנה) לפני כמה שנים על החגים, ובין השאלות ששאלתי אותו היה למה התחילו את העניין של ה-7 דורות. אמר לי שבאתיופיה היה גזרות שמד ושהשלטון הנוצרי פיזר את היהודים שלא ישארו כקהילות נפרדות. והחכמים של אותו דור הבינו שאם אין קשר בן המשפחות בגלל הפיזור והניתוק, עלולים להגיע לאיסור עריות שלא יקירו את משפחותיהם. וזה מאלץ את הזקנים לחפש ולחקור את השורשים, וזה הכי בטוח להמנע מעריות.

עמדה 4: גם הגויים באתיופיה נוהגים באיסור זה שאולי השפיע על או הושפע מן הקהילה היהודית (יאסו דג'ן)

1. אני מוכרח לציין ששמעתי מהרב מברהטו סלמון שאת מנהג 7 דורות היו נוהגים גם הגויים באתיופיה יכול להיות שהם אימצו זאת מאיתנו או שאנחנו מהם .
2. בד"כ שמדברים על מקור המנהג מסמיכים לזה סיפור נלווה שאני לא זוכר את הפרטים הקטנים שלו .

עמדה 5 מיכאל גרוס

אכן, יש משפחות שממש מתנגדות, ואם הבחור/ה מחליטים להתחתן בכל זאת, יש לכך השלכות על הקשר של המשפחה אליהם (כעסים וכדומה) במקרה כזה, ישנו מושג באמהרית- FERSWAL/TE FERSO שמשמעו "שבירה" או "הרס" של הדורות. יש משפחות (כמו אצלי) ש-5 דורות זה משהו שהם מוכנים לקבל. לא שמעתי על משפחות שמחמירות ורוצות חתן שהוא דור שביעי. מנגד-כמעט ואין זוגות שהן דור 3 או 2, והתחתנו... למעשה בן דוד שני ובן דוד ראשון, זה היינו הך וממש "ייהרג ובל יעבור". אלו הדברים, לפחות מהנסיון והחווייה שלי..

תמיכה:

ידוע לי שכבר באתיופיה הקלו בדור חמישי במקומות מסוימים, ואם המשפחות לא כל כך מוכרות זה גם סיבה נוספת להקל. אפשר להפעיל לחץ על ההורים מקרובי המשפחה שהינם יותר ליברלים בנושא זה, ולהסביר את חשיבות נושא החתנות, וכמובן שלא יספרו זאת לסבים ולסבתות. אני יכול להעיד שבמשפחתי היה סיפור דומה ובמקרה הראשון ובמקרה הזה למרות שאבי הקפיד קצת הוא פשוט לא סיפר לסבתא ובמקרה נוסף הפעלנו לחץ עקיף דרך הדודים שיכולים להשפיע על ההורים שהם בעלי מחשב יותר פתוחה. אבל חשוב לי להדגיש שיש להמשיך לכבד את ההורים ולא להיכנס עימם בעימות חזיתי אלא עקיף .

תמיכה:

מומלץ לנסות להיעזר בדרכים עקיפות כדי לשכנע או להעלים את הנושא אך לשמור על כבוד ההורה / הסב (יאסו דג'ן)